

מאורות אל העבר

כ"ט תשרי תרל"א | 24/10/1870

אדולף כרמיה. צילום: Jean-Jules-Antoine Adolphe Crémieux - Lecomte du Nouÿ, (ויקפדיה, נחלת הכלל),

צו השוויון (פקודת כרמיה)

“היהודים, ילידי מחוז אלג'יריה, מוכרזים כאזרחים צרפתיים. כל הוראה, צו, תקנה או פקודה מנוגדים - בטלים”. רבבות יהודי אלג'יריה לבשו חג עם פרסום הצו בכ"ט בתשרי תרל"א (24.10.1870) על ידי ממשלת צרפת. מאות שנים שבהן נחשבו יהודי אלג'יריה כד'ימים (בני חסות של המוסלמים) וסבלו מהשפלות ומהגבלות הסתיימו, ומעמדם מעתה אף היה גבוה משל המוסלמים, שלא זכו באזרחות הצרפתית. הצו חסר התקדים ניתן הודות לפעילותו של אדולף כרמיה, משפטן יהודי שהיה מראשי הליברלים בצרפת. כרמיה, שכיהן כשר המשפטים ופעל כל חייו למען יהודי העולם, עמד מאחורי הקמתה של חברת כל ישראל חברים (כי"ח) שפעלה לקידום מצב היהודים ולהענקת השכלה כללית לקהילות במזרח. פקודת כרמיה הביאה לזינוק במעמדם של יהודי אלג'יריה, אך בד בבד גרמה לביטול האוטונומיה היהודית בתחומים רבים ולעליה ניכרת באחוזי החילון וההתבוללות בקרב בני הקהילה. הצו עורר גם אנטישמיות רבה וקנאה מצד המוסלמים, כמו גם מצד המתיישבים הצרפתים הלא יהודים, ובימי מלחמת העולם השנייה הוא בוטל בידי ממשלת וישי.

מפת עולם

